

EXPUNERE DE MOTIVE

<p style="text-align: center;">Secțiunea 1: Titlul proiectului de act normativ</p> <p style="text-align: center;">LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 2-a: Motivul emiterii actului normativ</p>
<p style="text-align: center;">2.1 Sursa proiectului de act normativ</p> <p style="text-align: center;">Ministerul Educației</p>
<p>2.2 Descrierea situației actuale</p> <p>A. Sistemul de educație</p> <p>a) Descrierea situației actuale</p> <p>Prezenta lege reglementează sistemul de educație superior, asigură cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului la învățatură pentru studenți/cursanți și statutul personalului didactic de predare, didactic auxiliar și de conducere din întregul sistem de învățământ superior de stat și particular, personalului didactic care îndeplinește funcții de îndrumare și control, precum și celorlalte categorii de personal didactic, nominalizate în lege.</p> <p>Conținutul Raportului „România Educată”(Raport) stă la baza prezentei legi. Măsurile de reformă din Raport sunt rezultatul celei mai ample consultări naționale din zona educației de până acum. De asemenea, prezentul proiect de lege este conceptualizat astfel încât România să aibă un cadru legal care să susțină procesul de aderare al României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), fiind fundamentat pe cinci principii de bază:</p> <ul style="list-style-type: none">• asigurarea calității și eficacității programelor de educație și formare și îmbunătățirea calității rezultatelor învățării;• promovarea egalității în ceea ce privește oportunitățile educaționale, asigurând accesul și succesul la educație de calitate pentru toți;• colectarea datelor și utilizarea informațiilor pentru a ghida dezvoltarea competențelor;• utilizarea instrumentelor de finanțare și a stimulentei pentru a orienta și încuraja investițiile în dezvoltarea competențelor;• implicarea părților interesate în proiectarea și implementarea de politici în domeniul educației. <p>Scopul Raportului a fost nu doar de a identifica probleme și soluții ci și de a cataliza energii, de a promova tema educației pe agenda publică și în societate și de a o prioritiza la nivelul autorităților.</p> <p>Procesul de consultare a fost amplu, a durat aproape cinci ani și a implicat peste 64 de instituții publice, organizații non-guvernamentale, autorități locale/centrale și peste 12.400 de persoane. Au fost organizate de către alte părți interesate peste 80 de evenimente sau proiecte sub egida „România Educată” iar Administrația Prezidențială a organizat nu mai puțin de 15 evenimente care au generat conținut relevant pentru proiect. Prezentul proiect de lege este realizat la un an de la publicarea Raportului „România Educată” și propune soluții coerente, în acord cu cerințele</p>

beneficiarilor educației, având o reglementare unitară și sistematică a domeniului, pentru rezolvarea problemelor identificate la nivelul sistemului național de învățământ superior.

Situația actuală la nivelul sistemului național de învățământ superior este următoarea:

Acces și participare

Indicatorii privind accesul și participarea la învățământul superior ilustrează echitatea și asigurarea de șanse egale la admitere și ulterior pe parcursul studiilor universitare. Acest aspect este reliefat prin statuarea pe larg în prezentul proiect de act normativ a valorilor și principiilor care guvernează sistemul național de învățământ superior a cărui misiune este de a genera, transfera și certifica cunoaștere.

Un alt aspect pe care îl subliniem este acela că evoluția demografică reprezintă unul dintre factorii care influențează direct fluctuația efectivelor de persoane înscrise în învățământul superior. De exemplu, în anul 2020, în România s-a înregistrat cea mai scăzută natalitate din ultimii 100 de ani. De asemenea, luând în considerare migrația, 60% dintre cetățenii români care au părăsit țara în ultimii ani, temporar sau definitiv, au între 20 și 44 de ani iar copiii lor s-au născut în străinătate, fapt ce conduce la ideea că aceștia își vor efectua studiile în țările de adopție.

În pofida faptului că, în anul universitar 2020/2021, a fost înregistrată o creștere față de anul precedent a numărului de studenți înscriși la programele de studii universitare de licență, se remarcă o diferență majoră comparativ cu anul 2011/2012, în ultimul deceniu populația de studenți de la acest ciclu de studii scăzând cu 121,6 mii. Scăderea numărului de înmatriculări de la un an la altul a fost generată de o serie de factori: ponderi mai reduse de absolvenți de liceu care au promovat bacalaureatul; număr mai mic de persoane care aleg să urmeze simultan mai mult de un program de studii universitare; scăderea populației de vârstă teoretică de școlarizare (19-23 de ani). Alte posibile cauze care au condus la scăderea drastică a numărului de studenți sunt părăsirea timpurie a școlii și fenomenul migrației către țări cu perspective economice mai atractive.

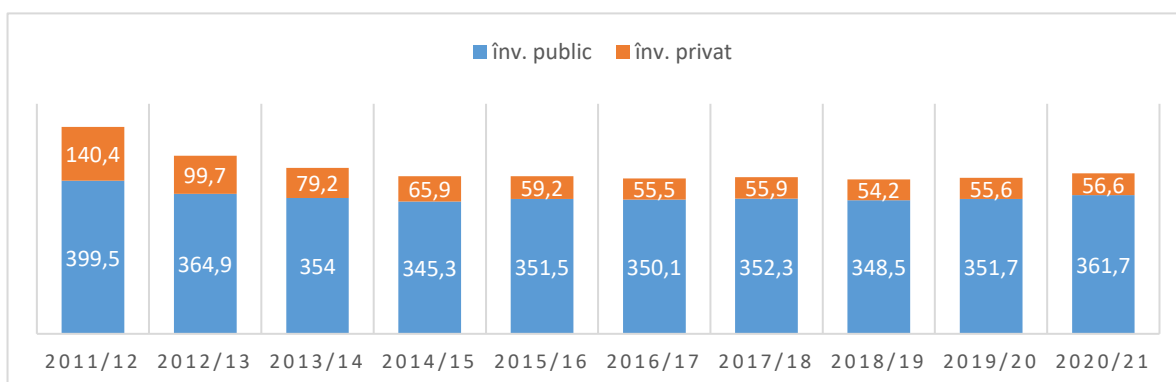

Fig. nr. 1 Evoluția numărului de studenți înscriși la programe de licență (mii)

Pentru programele de masterat și doctorat, evoluția numărului de studenți înscriși este vizibil descendentă. Efectivele de studenți au scăzut în anul universitar 2020-2021 cu 1698 la programele de masterat, respectiv cu 2762 la programele de doctorat, față de efectivele din anul universitar 2013-2014.

Datele indică faptul că există o tendință de amânare a accederii la un program de studii universitar de licență, imediat după absolvirea liceului. Una dintre cauze este reprezentată de rata relativ scăzută de promovare a examenului de bacalaureat (64,5% în 2020), fapt ce a determinat întârzierea cu cel puțin un an a accesului la învățământul universitar al celor nepromovați.

În ceea ce privește învățământul terțiar nonuniversitar, acesta se organizează la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate și are o durată de 1- 3 ani, în funcție de complexitatea calificării. În prezent, în România există 18 colegii arondate la 16 universități. Este

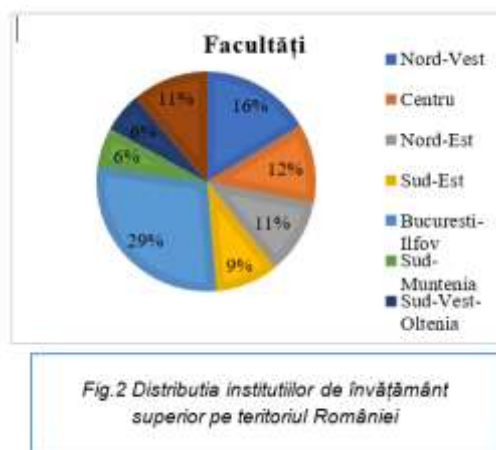
necesară consolidarea învățământului terțiar non universitar în parteneriat cu mediul socio – economic.

Dintre elevii de 15 ani care au participat la testul PISA în 2018, 60% se așteaptă să finalizeze învățământul superior (media UE: 62,4%). Cu toate acestea, doar 33% dintre elevii cei mai săraci au astfel de așteptări, comparativ cu 87,3% dintre colegii lor mai favorizați, ceea ce reprezintă unul dintre cele mai mari decalaje din UE.

Studiile Băncii Mondiale în România arată că tinerii români proveniți din medii socio-economice dezavantajate, din zone rurale, cei de etnie romă sau cei cu diferite dizabilități au șanse mult mai mici să accedă în învățământul superior și să obțină o diplomă universitară. Accesul și participarea tinerilor din medii dezavantajate, decalajul dintre mediul rural și cel urban, precum și incluziunea romilor sunt provocări cheie, cu consecințe asupra unei creșteri favorabile incluziunii și asupra inegalităților în societate.

În conformitate cu prevederile legislative actuale, candidații proveniți din unele medii cu risc socio-economic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social (romi, absolvenți ai liceelor situate în mediul rural) beneficiază de un număr de locuri bugetate garantate, instituțiile de învățământ superior stabilind condițiile privind admiterea pe aceste locuri.

Se constată că o serie de factori structurali caracteristici învățământului preuniversitar (cum ar fi

lipsa liceelor aproape de casă, a infrastructurii adecvate cazării sau a transportului școlar), influențează direct sau indirect rezultatele elevilor (nepromovare sau obținerea de note scăzute la examenul de bacalaureat), reducându-se astfel accesul elevilor în învățământul superior.

Prin prezentul proiect de act normativ se reglementează faptul că instituțiile de învățământ superior de stat acordă, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate, cel puțin 10 locuri bugetate, tinerilor proveniți din sistemul de protecție socială și cel puțin 10 locuri bugetate, persoanelor cu dizabilități,

absolvenți cu diplomă de bacalaureat.

Factorul geografic poate fi invocat și într-un context pozitiv dacă remarcăm distribuția relativ echilibrată a instituțiilor de învățământ superior pe teritoriul țării, fapt ce oferă posibilitatea viitorilor studenți să opteze pentru centre universitare mai apropiate de casă.

Deși sunt în derulare proiecte de construcție a 30 de cămine studentești, în 15 centre universitare, dintre care 12 obiective sunt contractate și se află în diverse stadii de implementare, iar lucrările pentru 3 obiective sunt în faza de achiziție, totuși numărul locurilor în cămine și cantine rămâne insuficient în majoritatea centrelor universitare, îndeosebi în orașele mari. Este mare nevoie de spații de studiu și de recreere în campusurile universitare.

În prezent, criteriile generale pentru acordarea bursei sunt reglementate la nivel național, iar criteriile specifice sunt decise la nivel instituțional, existând două categorii de burse: cele alocate pe criterii de merit (burse de merit și de performanță) și cele alocate în funcție de nevoile sociale ale beneficiarilor (burse sociale sau burse medicale).

Numărul total de burse sociale alocate, în anul universitar 2020-2021, a fost de 53.116, cu o valoare cuprinsă între 574 și 626 lei. Numărul total de burse de performanță, în același an universitar, a fost de 14.194, cu o valoare cuprinsă între 644 și 971 lei, iar numărul total de burse de merit a fost de 99.306, cu o valoare cuprinsă între 621 și 742 lei. În prezentul proiect legislativ, se reglementează cu privire la creșterea cuantumului alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților de la 201 lei/lună/pe toată durata anului universitar/student la 250

lei/lună/pe toată durata anului universitar/student, la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.

Formarea inițială a profesorilor

Cadrele didactice influențează în mare măsură calitatea procesului educațional prin intervenția lor ca principali actori implicați direct în obținerea performanțelor elevilor, iar revizuirea politicilor publice privind formarea inițială a cadrelor didactice trebuie să reprezinte o preocupare majoră a factorilor decidenți, astfel încât să crească atractivitatea profesiei didactice și motivația profesorilor pentru o activitate susținută în acest domeniu.

Formarea inițială a cadrelor didactice s-a realizat prin studii universitare de licență, studii universitare de masterat și module de formare psihopedagogică.

Studii recente (OECD, SABER) au arătat că formarea inițială a cadrelor didactice oferă pregătire și formare practică insuficiente, în special în ceea ce privește tehnicile moderne de predare, competențele digitale sau pedagogia favorabilă incluziunii.

Profesionalizarea carierei didactice este o necesitate, iar alternativa oferită prin masterul didactic a permis din anul 2020 Ministerului Educației alocarea distinctă de locuri bugetate pentru programele universitare de masterat didactic și implementarea unui program pilot la nivel național în 8 universități distincte. În plus, proiectul *Start în carieră prin master didactic*, finanțat prin Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020 asigură studenților masteranzi la aceste programe de studii sprijin suplimentar prin burse suport, raportate la prevederile legii.

Totodată, în raport cu realitatea din învățământul preuniversitar (dezechilibre la nivel național privind ocuparea posturilor, dificultăți în constituirea normelor de predare), prezentul proiect de act normativ susține consolidarea autonomiei universitare, asigurând cadrul legal pentru ca universitățile să înființeze și organizeze programe de studii universitare cu duble specializări, facilitând inclusiv parcurgerea procedurilor de acreditare.

Autonomia, managementul și finanțarea universităților

Constituția României și Legea educației naționale nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare, garantează autonomia universitară. La nivelul Comitetului Economic și Social European (CESE), organ consultativ al Uniunii Europene, se apreciază că pentru o autonomie reală, responsabilizare și transparență în instituțiile de învățământ superior, premise fundamentale pentru modernizare, este necesară o finanțare adecvată, corespunzătoare. Astfel, autonomia universitară trebuie să fie consolidată, iar universitățile să fie responsabile și apte să acționeze în mod cât mai liber, într-un cadru juridic care să încurajeze competiția.

Este nevoie de creșterea autonomiei universitare în ceea ce privește constituirea structurilor de conducere și alegerea conducătorilor, precum și în descentralizarea deciziilor către nivelul facultăților.

Consiliile consultative ale ministerului hotărăsc cu privire la aspecte care sunt de competența instituțiilor de învățământ superior. Astfel, se impune redefinirea și actualizarea atribuțiilor acestor organisme consultative, precum și responsabilizarea universităților (promovarea pe funcții didactice, promovarea eticii universitare, validarea tezelor de doctorat, respectiv a tezelor de abilitare și acordarea calității de conducător de doctorat ș.a.).

În cadrul proiectului Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii, implementat în parteneriat cu Academia Română, s-a înființat un Centru de Profesionalizare a Managementului Universitar și s-au derulat cursuri de formare în management universitar, la care au participat 500 de persoane cu funcții de conducere din universități. Aceste inițiative constituie exemple de bune practici și se recomandă reiterarea lor pe viitor.

În urma studiilor privind pregătirea absolvenților, s-a desprins concluzia că sistemul de învățământ superior din România asigură o bună pregătire teoretică, dar pregătirea practică nu corespunde în totalitate cerințelor din piața muncii. În acest context, universitățile trebuie să pună accent mai mult pe pregătirea practică a studenților, sporind parteneriatele cu operatorii economici. În prezent, legislația în vigoare nu permite desfășurarea învățământului dual la nivelul învățământului superior. În acest context, este necesară introducerea unor reglementări în acest sens, pentru a răspunde solicitărilor din mediul economic și a asigura traseul profesional din preuniversitar. Prin prezentul proiect de act normativ se propune înființarea învățământului dual, dar și responsabilizarea universităților cu privire la efectuarea stagiilor de practică. Astfel, prin proiectul de lege, universitățile au obligația de a asigura un minim de 50% din locurile de practică necesare, dintre care cel puțin 75% în afara universităților pentru ciclurile de studii universitare de licență. Legea educației naționale nr. 1/2011 prevede ca finanțarea de bază a universităților să se facă prin granturi de studii fundamentate pe costuri stabilite pe student echivalent, pe domeniu, pe ciclu și pe limbă de predare. Finanțarea prin granturi bazate pe costuri a fost implementată, până în prezent, numai pentru ciclul doctoral.

În anul 2020, finanțarea de la buget a învățământului superior a sporit în termeni nominali, creșterea continuând să fie insuficientă în raport cu nevoile și obligațiile financiare ale universităților. Veniturile obținute de universități din surse extra-bugetare au continuat să fie semnificativ influențate de numărul studenților cu taxă, ceea ce a făcut ca instituțiile de învățământ superior de stat să depindă într-o măsură și mai mare de alocațiile de la bugetul de stat.

Mecanismele de finanțare baleiază între sistemele rigide bazate pe linii bugetare de susținere a universităților, și cele adiacente, în care se plătesc taxe, iar suportul financiar al statului se adresează în principal studenților. Centralizarea deciziei privind cheltuirea soldurilor universităților provenite din fonduri proprii, nu încurajează universitățile să dezvolte politici instituționale de resurse umane sau de investiții. Concomitent, acest fapt are un impact negativ asupra percepției publicului larg, întărind mesajele privind netransparența modului în care se alocă și se cheltuiesc aceste fonduri.

Instituțiile de învățământ superior nu au posibilitatea de a prelua institute din sistemul național de cercetare-dezvoltare-inovare, ceea ce ar contribui la o mai bună pregătire practică a studenților și la integrarea lor în activități de cercetare aplicativă. Totodată, ar fi stimulată înființarea de hub-uri de cercetare, în universități, care să sprijine dezvoltarea ramurilor industriei autohtone, precum și finanțarea suplimentară ale universităților. Prin prezentul proiect de act normativ se reglementează cu privire la posibilitatea preluării prin absorbție a institutelor naționale de cercetare de către instituții de învățământ superior.

Internaționalizare și competitivitate

Instituțiile de învățământ superior din România sunt frecventate, anual, de peste o jumătate de milion de studenți, dintre aceștia, între 5% și 6% sunt studenți străini. În ultimii 5 ani universitari, evoluția numărului studenților străini a cunoscut o ușoară creștere. Dintre cei 34.447 de studenți din 136 de țări, care au studiat în România pe parcursul anului universitar 2020-2021, aproximativ 20.000 au participat la studii de specialitate în limba română (57%), iar aproximativ 14.000 au urmat cursuri integral în limbi străine (2/3 în limba engleză, iar 1/3 în limba franceză), fiind interesați în special de cursurile universitare din domeniul științe medicale.

Majoritatea instituțiilor de învățământ superior nu au dezvoltat pregnant strategii de marketing internațional, inclusiv strategii de comunicare adresate potențialilor candidați din străinătate. Insuficiența dezvoltării acestor strategii afectează vizibilitatea universităților românești, iar accesul restrâns în ceea ce privește disponibilitatea unor informații online influențează atragerea de studenți și/sau profesori străini.

Nu există un sistem adecvat de evaluare a parteneriatelor universităților românești cu alte instituții din străinătate, acest fapt generând o abordare de multe ori strict cantitativă a acordurilor de colaborare atât în plan academic, cât și în zona cercetării. Lipsesc corelarea curriculară și comunicarea eficientă între instituțiile partenere în mobilitățile studenților, care duce în multe cazuri la recunoașterea incompletă (doar parțială) a studiilor efectuate în mobilitate. Lipsesc politici de dezvoltare profesională a personalului academic și de valorificare a experiențelor lor internaționale, iar numărul de cadre didactice internaționale invitate să predea în România rămâne redus.

Numărul studenților români care pleacă la studii în străinătate este mai mare decât numărul studenților străini care apelează la serviciile educaționale din România. Instituțiile din învățământul superior românesc pătrund greu în topurile internaționale. Plasări mai bune se înregistrează în topurile pe discipline, ceea ce scoate în evidență faptul că există nuclee izolate care generează performanță.

Numărul studenților români care efectuează stagii de mobilitate este încă redus, iar România nu și-a atins ținta de mobilitate asumată ca stat membru al Spațiului European al Învățământului Superior (SEIS): minimum 20% studenți mobili –incoming și outgoing - din învățământul superior, până în 2020. Printre cauzele principale ale ratei scăzute de mobilitate a studenților se regăsește promovarea insuficientă a oportunităților de schimburi academic internaționale și lipsa conștientizării din partea studenților a importanței mobilităților pentru dezvoltarea lor personală, precum și insuficiența fondurilor alocate mobilităților. În acest moment, resursele financiare alocate acestor programe sunt oferite în mare parte doar de programul Erasmus+ și sunt insuficiente.

România oferă un număr limitat de tipuri de burse destinate studenților români care doresc să efectueze studii în străinătate. Numărul acestora este însă redus. De exemplu, în anul universitar 2020-2021, nu au fost finanțați decât bursierii care au desfășurat cursurile fizic. Au beneficiat de burse de studii parțiale, complete sau de cercetare, cursuri de vară aproximativ 90 de tineri.

România are un număr scăzut de programe cu predare într-o limbă străină, aproximativ 520 de programe, în comparație cu țări din Europa, precum Olanda, care are peste 2100 programe numai în limba engleză, Germania, cu peste 1000 de programe numai în limba engleză, sau Suedia, cu peste 900 programe cu predare în limba engleză. Totodată, în ceea ce privește asigurarea unui mediu internațional divers în România, doar aproximativ 4% din numărul total de studenți sunt internaționali, mult sub nivelul mobilităților din alte state europene. De asemenea, serviciile suport nu sunt suficient de pregătite pentru a primi studenți internaționali.

În sistemul universitar din România există la momentul actual 93 de instituții de învățământ superior, publice și private, localizate în 23 de localități urbane: 53 de instituții acreditate de învățământ superior de stat (46 civile și 7 militare); 40 instituții de învățământ superior private (34 acreditate și 6 autorizate provizoriu). La momentul actual, în metarankingul național aferent anului 2021, au fost ierarhizate doar 31 de universități (30 de universități românești de stat dintr-un total de 54 și o singură universitate privată). Celelalte nu există decât în evidențele naționale. Metarankingul național este un mecanism de ierarhizare conceput pe baza analizei unor clasamente universitare internaționale, recunoscute de către International Ranking Expert Group, Inventory of International Rankings (IREG), în care sunt prezente universitățile românești.

10 universități românești au fost selectate, în urma competițiilor lansate de Comisa Europeană, să facă parte din alianțele transnaționale de „Universități europene” care vor deveni universitățile viitorului, promovând valorile și identitatea europeană și revoluționând calitatea și competitivitatea învățământului superior european. Astfel, prin prezentul proiect, Ministerul Educației are în vedere pentru acordarea finanțării de bază planurile strategice multianuale de dezvoltare instituțională elaborate de instituțiile de învățământ superior de stat acreditate care includ în mod obligatoriu componenta internațională ce presupune: implicarea instituțiilor de învățământ superior în consolidarea respectiv dezvoltarea unor forme de cooperare

internațională, creșterea numărului de mobilități internaționale pentru studenți și cadre didactice/cercetători științifici etc.

Calificări în învățământul superior

Se impune adaptarea completă a cadrului legislativ vizând calificările universitare, în conformitate cu reglementările și recomandările Europene (Cadrul European al Calificărilor și ESCO).

Conform recomandărilor europene, în multe domenii, trunchiului comun care fundamentează calificarea, ar trebui să-i corespundă un nivel de calificare (cu drept restrâns la muncă, dat la absolvire), iar specializării să-i corespundă un nivel de calificare superior sau ambele incluse (care dă drept la ocupație în piața muncii).

Existența ocupației (cu sarcinile și atribuțiile ei; titlul calificării, nivelul acesteia) conduce la scrierea rezultatelor învățării pentru programele de studii /standardele de calificare. Astfel, pe baza acestora, se va putea face certificarea calificării (prin diplomă sau certificat) și recunoașterea acesteia.

În viitoarele reglementări, ar trebui să regăsim competențele, conform standardelor ESCO, precum și definiția calificării, conform Cadrului European al Calificărilor. Aceasta reprezintă documentul obținut de la o instituție recunoscută (acreditată), după promovarea evaluării rezultatelor învățării aferente unui standard (program de studii/standard de calificare sau, în România încă standard ocupațional). Scrierea curriculei (încadrarea în ISCED a programului/standardului) va include tehnicile /metodele de predare-învățare-evaluare ale cadrelor didactice din instituția de educație /formare profesională. În paralel, instituția ar trebui să se preocupe de cariera profesională a formatorilor și de evaluarea lor pentru menținerea calității actului de predare. Programele de studii /standardele trebuie să fie evidențiate în Registrul Național al Calificărilor.

Pentru fiecare nivel de calificare, curriculumul aferent trebuie să fie similar pentru toți furnizorii de formare/instituțiile de educație, diferențele apărând la nivelul specializărilor. De asemenea, competențele transversale trebuie să fie similare și conforme ESCO. Acestea conduc la creșterea mobilității studentului și a flexibilității procesului de educație.

Asigurarea calității constă în certificarea faptului că procesul educațional se realizează conform standardului de calificare /programului, asumat de furnizor și piața muncii, printr-o instituție neutră, externă furnizorului. Pentru recunoașterea calificărilor/rezultatelor învățării/competențelor asigurarea calității trebuie să aibă la bază standarde existente la nivel european.

Evaluarea rezultatelor învățării, în baza unor standarde clar definite, vizează cunoștințe, aptitudini și competențe specifice care răspund unor nevoi ale societății, personale, culturale sau ale pieței muncii.

Ar putea fi recunoscute calificări, în contexte informal și nonformal până la nivelul 5, cel puțin.

Creșterea participării la forme de educație pe tot parcursul vieții are în vedere, conform Proiectului *România Educată*, următoarele aspecte:

Sprijinirea universităților pentru flexibilizarea și diversificarea ofertei de cursuri de formare pe tot parcursul vieții, pentru atingerea țintei naționale de participare a adulților la astfel de sesiuni de formare (minimum 10%);

Dezvoltarea unui sistem de micro-credențiale, care să faciliteze dobândirea de competențe pentru adaptarea la cerințele pieței forței de muncă;

Reglementarea recunoașterii învățării anterioare, acumulată în medii formale sau informale.

Etică și integritate

Este necesară o verificare generală a tezelor de doctorat pentru care s-au acordat titluri de doctor, o regândire a modului de acordare a titlurilor de doctorate prin responsabilizarea universităților. Proiectul *România Educată* prevede consolidarea unui climat etic în sistemul educațional, după cum urmează:

Integrarea unor module care să prevadă însușirea unor norme elementare cu privire la scrierea academică, citarea surselor în mod corect, precum și respectarea principiilor eticii;

Dezvoltarea unei culturi organizaționale privind integritatea în cadrul instituțiilor de învățământ superior, prin dezvoltarea unor sisteme interne de gestiune a eticii, complementare sistemelor de asigurare a calității învățământului;

Sprijinirea universităților, pentru a implementa măsuri proactive cu privire la respectarea normelor de etică și a principiilor subsecvente de deontologie și de integritate academică;

Extinderea obligativității cursurilor de etică și integritate academică în cadrul tuturor ciclurilor de studii academice, precum și stabilirea unor standarde minimale cu privire la desfășurarea acestora;

Armonizarea codurilor de etică universitară cu evoluțiile de la nivelul SEE/SEÎS, precum și susținerea activității comisiilor de etică printr-o legislație mai clară.

Opțiunile privind îmbunătățirea studiilor doctorale, în conformitate cu Raportul *România Educată*, sunt:

Intensificarea sprijinului oferit de către universități studenților-doctoranzi, pentru încurajarea originalității cercetărilor acestora;

Definirea mai clară, a modului de acordare a calificativelor la absolvirea studiilor doctorale;

Includerea unui stagiu internațional obligatoriu (de scurtă/ lungă durată), în timpul studiilor doctorale;

Dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii;

Creșterea autonomiei studentului-doctorand în a-și administra fondurile aferente grantului doctoral, în special, cele destinate participării la conferințe, practică etc.

2.3 Schimbări preconizate

I. Potrivit prezentului proiect de lege, valorile pe care se edifică educația din România sunt următoarele:

a) Echitatea, prin asigurarea șanselor la educație, în mod echitabil pentru tineri, indiferent de mediul din care provin sau de alți factori de risc;

b) Excelența, prin susținerea și motivarea excelenței în cadrul procesului de învățământ;

c) Integritatea, prin asigurarea de repere valorice și promovarea eticii în educație;

d) Starea de bine, prin susținerea studenților și a tuturor salariaților din instituțiile de învățământ superior și din cele subordonate ministerului prin măsuri adecvate de îngrijire medicală și psihologică, consiliere și orientare profesională, precum și asigurarea condițiilor de dezvoltare personală, prin măsuri de sprijin adecvate;

e) Profesionalismul, prin menținerea unor standarde ridicate în formarea cadrelor didactice și, implicit, în pregătirea oferită studenților, studenților-doctoranzi și cursanților;

f) Respectul, prin însușirea respectului pentru alte persoane, instituții, mediu și societate, ca parte a formării;

g) Flexibilitatea, prin asigurarea unui parcurs dinamic de învățare adaptat nevoilor studenților, studenților-doctoranzi și cursanților, în vederea dobândirii de competențe;

- h) Diversitatea, prin garantarea respectului pentru varietate și a unui mediu tolerant în procesul de formare;
- i) Transparența, prin utilizarea de mecanisme transparente de evaluare și menținerea unei comunicări deschise și oneste;
- j) Colaborarea, prin dezvoltarea parteneriatelor interuniversitare, a parteneriatelor cu institute de cercetare publice sau private, cu operatorii economici publici sau privați, inclusiv pentru dezvoltarea de programe de studii interdisciplinare, precum și pentru orice alte tipuri de proiecte;
- k) Consultarea, prin implicarea actorilor interesați în proiectarea și aplicarea legislației, a strategiilor și politicilor în domeniul învățământului superior;
- l) Incluziunea, prin garantarea în procesul de educație a respectării statutului și drepturilor tuturor, astfel încât să aibă oportunitatea de a beneficia de un tratament egal cu ceilalți;
- m) Dezvoltarea durabilă și tranziția spre verde, prin satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi;
- n) Responsabilitatea, prin asumarea conștientă a responsabilităților pentru comportamentul și acțiunile proprii, la nivelul tuturor actorilor educaționali: beneficiari, personal de conducere, personal didactic și auxiliar etc.

II. Consolidarea reglementărilor cu privire la acreditarea programelor de studii integrate/joint degree, având în vedere dezideratul unei mai eficiente guvernante universitare în contextul globalizării și internaționalizării educației, urmărindu-se schimbarea abordărilor procesului educațional, precum și creșterea calității universitare. Eliberarea de diplome comune, duble și multiple între instituțiile de învățământ superior situate în țări diferite, în conformitate cu obiectivele procesului Bologna, conduce la o valoare adăugată la nivelul sistemului național de învățământ superior.

III. Introducerea de reglementări prin care se oferă instituțiilor de învățământ superior posibilitatea preluării, prin absorbție, a institutelor de cercetare, asigurând astfel creșterea potențialului universităților de dezvoltare a infrastructurii și facilitarea transferului rezultatelor cercetării.

IV. Principiul autonomiei universitare este reglementat din perspectiva prevederilor constituționale și raportat la principiul asumării răspunderii publice. Aspectele fundamentale ale autonomiei universitare se exprimă în Carta universitară, aprobată de senatul universitar și avizată de Ministerul Educației, pentru conformitate cu legislația în vigoare. În strânsă corelare cu principiul autonomiei universitare se definește libertatea academică. Aceasta implică dreptul tuturor membrilor comunității universitare de a se exprima liber, atât în mediul universitar cât și în afara acestuia, în raport cu activitatea didactică, de cercetare sau de creație intelectuală, precum și cu orice alte activități în raport cu instituția de învățământ superior în cadrul căreia activează, conform legii. În aceeași măsură, libertatea academică înseamnă libertatea personalului academic și a studenților de a se angaja în cercetare, predare, învățare și comunicare în și cu societatea fără interferențe sau teama de represalii.

V. Reglementarea conform căreia planurile de învățământ, pentru toate programele de studii universitare organizate în instituțiile de învățământ superior din sistemul național de învățământ, să conțină cursuri de etică și integritate academică, asigură premisele dezvoltării la nivelul fiecărei universități a unor mecanisme administrative eficiente de prevenire a abaterilor de la normele de integritate, cu rol important în exercitarea activității de cercetare și didactice,

conform cu valorile statuate în prezenta lege și asumate de comunitatea universitară. Cursurile de etică și integritate academică vor avea ca efect și crearea unor repere de conduită pentru toți membrii comunității universitare.

VI. Introducerea ciclului de studii universitare de scurtă durată, ca formă distinctă de organizare a învățământului superior, contribuie la diversificarea calificărilor de nivel ISCED 5, în contextul solicitărilor din piața muncii. Studiile de scurtă durată sunt definite din perspectiva modului de organizare, acreditării, duratei, numărului de credite, implicării instituțiilor de învățământ superior (inclusiv în asigurarea minimului de 50% din locurile de practică necesare, dintre care cel puțin 75% în afara instituțiilor de învățământ superior) și obținerii unor calificări. De asemenea sunt prezentate reperate privind admiterea la acest tip de studii, inclusiv oportunitățile privind continuarea studiilor de către absolvenți în cadrul ciclului I - studii universitare de licență, pentru a se obține diploma de licență.

VII. Responsabilizarea universităților cu privire la efectuarea stagiilor de practică. Astfel, prin proiectul de lege, se prevede obligația universităților de a asigura un minim de 50% din locurile de practică necesare, dintre care cel puțin 75% în afara universităților, în contextul în care absolvenții trebuie să fie pregătiți să răspundă cerințelor de pe piața forței de muncă, în baza unor competențe dezvoltate în stagiile de practică. Această reglementare asigură și o reducere a decalajului dintre conținutul programelor de studii și cerințele actuale ale pieței muncii, generează formarea cunoștințelor teoretice complexe și abilități practice care să permită absolventului integrarea imediată pe piața forței de muncă.

VIII. Înființarea și organizarea programelor de studii universitare cu duble specializări fără parcurgerea procedurilor de acreditare, cu încadrare în numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați aprobată pentru cele două specializări acreditate (în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate, pentru specializări acreditate), în contextul în care dubla specializare este unul dintre cei trei piloni de formare inițială a cadrelor didactice, conform măsurilor de reformă din Raportul „România Educată” și proiectului legii învățământului preuniversitar. În cazul în care se solicită creșterea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați, programul de studii cu dublă specializare va fi supus procedurii de acreditare, conform legii.

IX. În ceea ce privește studiile universitare de doctorat, se reglementează:

- durata programului de studii universitare de doctorat este, de regulă, de 4 ani. În situații speciale, durata programului de studii universitare de doctorat poate fi prelungită cu 1 - 2 ani, cu aprobarea senatului universitar, la propunerea conducătorului de doctorat și în limita fondurilor disponibile, sau redusă cu 1 an, la solicitarea doctorandului, cu avizul conducătorului de doctorat.
- plata activităților didactice desfășurate de către studentul-doctorand, în limita normei de asistent universitar;
- numărul de studenți doctoranzi care pot fi îndrumați simultan de către un conducător de doctorat;
- modalitatea de acordare a titlului de doctor de către universități la propunerea instituției de învățământ superior;

X. Se statuează cu privire la obligativitatea concordanței dintre curriculum și calificarea oferită de programul de studii universitare, ca element în procesul de evaluare a asigurării calității și se reglementează obligativitatea existenței cursurilor de etică și integritate academică în planurile

de învățământ pentru programele de studii universitare licență și masterat și programele de pregătire individuală din ciclul de studii universitare de doctorat;

XI. Rezidențiatul reprezintă forma specifică de învățământ postuniversitar pentru absolvenții licențiați ai programelor de studii Medicină, Medicină Dentară și Farmacie care asigură pregătirea necesară obținerii uneia dintre specialitățile cuprinse în Nomenclatorul specialității medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală. Pregătirea în rezidențiat, ca formă specifică de învățământ postuniversitar, organizează și se evaluează, în condițiile legii, de Ministerul Educației prin intermediul instituțiilor de învățământ superior de medicină și farmacie acreditate și al instituțiilor de învățământ superior care au în structură facultăți de medicină, medicină dentară și farmacie și se reglementează prin acte normative specifice. Necesarul de locuri de pregătire în rezidențiat și modul de finanțare a rezidențiatului sunt reglementate prin ordin al ministrului sănătății.

În instituțiile de învățământ superior care au în structura facultăți de medicină, medicină dentară și farmacie acreditate și care organizează programe de pregătire de medicină, medicină dentară și farmacie se organizează un departament de pregătire în rezidențiat care este subordonat conducerii instituției de învățământ superior.

XII. Introducerea învățământului dual ca formă de învățământ în care responsabilitățile cu privire la desfășurarea activităților de învățare, predare și evaluare sunt partajate între instituția de învățământ superior acreditată și operatori economici. Instituțiile de învățământ superior vor organiza și desfășura activități de învățare, predare și evaluare iar operatorii economici vor organiza activități de învățare prin muncă și vor participa la evaluare. Instituțiile de învățământ superior vor încheia cu operatorii economici contracte de parteneriat prin care se vor stabili condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri. La organizarea formei de învățământ superior dual vor putea contribui și autoritățile locale, structurile asociative interesate, respectiv camerele de comerț, asociațiile patronale de ramură precum și alți parteneri relevanți la nivel național sau internaționali. Studentul/studentul doctorand vor încheia cu instituțiile de învățământ superior și operatorii economici contracte individuale de studii și pregătire practică prin care se vor stabili drepturile și obligațiile părților. Curriculumul pentru învățământul superior dual va conține activități de învățare, predare și de învățare prin muncă, precum și de evaluare. Volumul de muncă specific activităților de învățare, predare, respectiv de învățare prin muncă, va fi partajat în mod egal și va fi estimat în concordanță cu ECTS/SECT, exprimându-se în termenii creditelor de studii.

Studentii înmatriculați la forma de învățământ superior dual vor beneficia de recunoașterea vechimii în muncă și specialitate, fără plata contribuțiilor la asigurările sociale de stat, la asigurările pentru șomaj. Operatorii economici care încheie contract de parteneriat cu instituțiile de învățământ superior pentru organizarea și desfășurarea formei de învățământ superior dual, beneficiază de facilități la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale, bugetelor fondurilor speciale sau bugetelor locale.

XIII. În vederea promovării calității în învățământul superior și în cercetarea științifică, pentru creșterea vizibilității internaționale și pentru concentrarea resurselor, instituțiile de învățământ superior de stat, particulare și confesional-particulare pot:

- a) să se constituie în consorții universitare, potrivit legii;
- b) să fuzioneze într-o singură instituție de învățământ superior cu personalitate juridică;
- c) să se constituie în consorții de învățământ dual, potrivit legii;
- d) să participe în consorții de tipul Universităților Europene sau Centrelor Europene de Excelență în Formare profesională (VET), cu statut conform reglementărilor Uniunii Europene în domeniu.

XIV. În vederea creșterii retenției studenților în mediul universitar prin prezentul proiect de lege se va înființa Programul Național de Reducere a Abandonului Universitar (PNRAU).

PNRAU este organizat și finanțat de Ministerul Educației având ca obiective adaptate specificului fiecărei instituții de învățământ superior:

- a) Sprijinirea tranziției de la învățământul secundar superior la învățământul universitar;
- b) Susținerea și finanțarea Centrelor de consiliere și orientare în carieră în vederea monitorizării și implementării de acțiuni de combatere a abandonului universitar;
- c) Susținerea schimbului de bune practici între instituțiile de învățământ superior cu privire la măsurile de recrutare a studenților, inclusiv prin implicarea asociațiilor reprezentative ale studenților;
- d) Identificarea măsurilor de sprijin printr-un feedback timpuriu optimizat și personalizat cu privire la progresul educațional și riscurile aferente;
- e) Implicarea cadrelor didactice în programe și activități pentru reducerea abandonului universitar, inclusiv prin oferirea de cursuri remediale;
- f) Dezvoltarea unor politici și practici de reînmatriculare a studenților, de tip „A doua șansă”, la nivelul fiecărei instituții de învățământ superior;
- g) Generalizarea introducerii în norma cadrelor didactice a activităților de consultații cu studenții și activități remediale;
- h) Dezvoltarea spiritului de implicare și a sentimentului de apartenență a studenților la propria instituție de învățământ superior/facultate;
- i) Dezvoltarea de acțiuni care să vizeze reintegrarea studenților care au abandonat studiile;
- j) Dezvoltarea unui instrument de monitorizare a tranziției către învățământul superior și de avertizare timpurie a abandonului universitar;
- k) susținerea posibililor candidați la studiile de învățământ superior și a studenților care provin din familia care au un nivel scăzut de educație prin programe de tipul „Primul student din familie”.

XV. Se reglementează, înființarea Programului Național pentru Internaționalizare Universitară “Study in Romania” (PNIU) în vederea consolidării procesului de internaționalizare a instituțiilor românești de învățământ superior.

PNIU este organizat și finanțat de Ministerul Educației, având următoarele obiective:

- a) integrarea internaționalizării comprehensive în toate procesele pe care le presupune funcționarea unei instituții de învățământ superior;
- b) susținerea organizării de programe de studii integrate oferite de două sau mai multe instituții de învățământ superior, care conduc la obținerea de diplomă comună și/sau diplomă dublă sau multiplă în domenii prioritare pentru România;
- c) stimularea financiară și oferirea de sprijin atât instituțiilor de învățământ superior care au deja sau își doresc rezultate în ceea ce privește internaționalizarea învățământului, inclusiv prin integrarea în Fondul de Dezvoltare Instituțională (FDI) sau în Fondul pentru finanțarea situațiilor speciale (FSS) de priorități conectate la dezvoltarea și implementarea de către instituțiile de învățământ superior de programe care conduc la obținerea de micro-certificări;
- d) susținerea instituțiilor de învățământ superior în procesul de promovare a ofertei educaționale la nivel internațional, prin acțiuni specifice pentru promovare în străinătate sub brandul StudyinRomania;
- e) susținerea dezvoltării și promovării platformei studyinromania.gov.ro ca punct central de promovare a ofertei educaționale;
- f) susținerea instituțiilor de învățământ superior românești în participarea în cadrul proiectelor dedicate dezvoltării și consolidării de rețele universitare europene, precum și pentru preluarea

exemplilor de bună practică din cadrul acestui tip de rețele în cadrul instituțiilor de învățământ superior românești;

g) sprijinirea instituțiilor de învățământ superior în dezvoltarea și adoptarea de documente suport și planuri strategice în domeniul internaționalizării;

h) susținerea digitalizării proceselor de admitere și a procedurilor administrative de la nivelul instituțiilor de învățământ superior;

i) susținerea dezvoltării capacității resursei umane din cadrul instituțiilor de învățământ superior în domeniul internaționalizării comprehensive;

j) creșterea numărului de mobilități efectuate de către studenți, studenți – doctoranzi, cadre didactice și de cercetare, precum și personal administrativ;

k) susținerea dezvoltării cadrului pentru dezvoltarea și implementarea microcertificărilor, precum și oferirea lor de către instituțiile de învățământ superior prin colaborări internaționale. Acestea vor servi ca instrumente de inovare în pedagogii și metode didactice, accesibilizarea învățământului superior, corelarea cu cerințele pieței muncii și co-crearea de curriculum pentru micro-certificări împreună cu reprezentanții mediului privat;

l) identificarea de priorități geografice și domenii de studiu strategice pentru atragerea de studenți internaționali și pentru a facilita dezvoltarea de parteneriate inter-universitare strategice;

m) implementarea unor politici de stimulare a tinerilor absolvenți de a rămâne în România după finalizarea studiilor;

n) susținerea cooperării cu alte instituții relevante, precum Ministerul Afacerilor Externe (MAE), Ministerul Afacerilor Interne (MAI), Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID), pentru eficientizarea și flexibilizarea procedurilor și a mecanismelor de atragere a studenților internaționali și a cadrelor didactice și de cercetare, în scopul valorizării expertizei existente în instituțiile de învățământ superior românești;

o) dezvoltarea de acțiuni de conectare, consolidare și valorificare a comunităților de alumni internaționali ai instituțiilor de învățământ superior din România;

p) susținerea instituțiilor de învățământ superior în parteneriate internaționale care să dezvolte capacitatea de accesare a finanțărilor competitive în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare;

q) susținerea instituțiilor de învățământ superior în procesul de dezvoltare a capacității și competențelor de transfer tehnologic, prin organizarea și participarea în parteneriate internaționale;

r) dezvoltarea unui program de tip Visiting Lecturer in Romania în scopul creșterii nivelului de internaționalizare în cadrul instituțiilor de învățământ superior românești.

XVI. Potrivit prezentului proiect de lege se înființează Registrul Unic Național Integrat al Diplomelor și Actelor de Studii (RUNIDAS), gestionat de Ministerul Educației prin Unitatea Executivă pentru Finanțarea Invățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI). RUNIDAS se înființează pentru gestiunea integrată a diplomelor eliberate de unitățile de învățământ /instituțiile de învățământ superior, a registrelor matricole de la nivelul unităților de învățământ /instituțiilor de învățământ superior/Academiei Române și va cuprinde datele și informațiile existente în Registrul Matricol Unic al Instituțiilor de Învățământ Superior din România (RMUR) și toate actele de studii obținute de elevi/studenți/studenti - doctoranzi și cursanți începând cu finalizarea învățământului liceal.

XVII. Se va asigura interoperabilitatea RMUR/RUNIDAS. Astfel, datele și informațiile din formularele înregistrate în RMUR/RUNIDAS sunt disponibile, pentru Ministerul Educației. RMUR/RUNIDAS poate fi interoperabil cu alte baze de date electronice, atât ale instituțiilor de învățământ superior de stat și particulare, acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu, cât și ale instituțiilor publice centrale, în beneficiul studenților și cursanților prin digitalizarea proceselor, fiind în același timp și un instrument de prevenție al fraudelor. Interoperabilitatea se

realizează în baza unor proceduri specifice pentru instituțiile din sistemul de învățământ superior, respectiv a unor protocoale încheiate între Ministerul Educației și alte ministere sau autorități de care aparțin instituțiile care gestionează celelalte baze de date de la nivel național.

De asemenea, este reglementat faptul că până la operaționalizarea RUNIDAS funcționează RMUR, ca bază de date electronică în care sunt înregistrați toți studenții din România din instituțiile de învățământ superior de stat, particulare și confesionale acreditate ori autorizate să funcționeze provizoriu, precum și studenții - doctoranzi din Academia Română. Registrele matricole ale instituțiilor de învățământ superior și al Academiei Române sunt parte a RMUR / RUNIDAS, asigurându-se un control riguros al diplomelor. Datele colectate în RMUR/ RUNIDAS se prelucrează în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), precum și ale legislației naționale aplicabile domeniului protecției datelor.

XVIII. Drepturile, libertățile și obligațiile studenților sunt cuprinse în Codul drepturilor și obligațiilor studentului, propus de asociațiile studențești naționale și aprobat prin ordin al ministrului educației.

Totodată, se reglementează faptul că instituțiile de învățământ superior de stat acordă, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate, cel puțin 10 locuri bugetate, tinerilor proveniți din sistemul de protecție socială și cel puțin 10 locuri bugetate, persoanelor cu dizabilități, absolvenți cu diplomă de bacalaureat, în vederea dobândirii unor competențe care să le asigure creșterea șanselor de integrare în societate.

XIX. Conducerea instituțiilor de învățământ superior este reglementată prin definirea și stabilirea structurilor și funcțiilor de conducere la nivelul instituției de învățământ superior, al facultăților și departamentelor. În acest context, sunt statuate atribuțiile senatului universitar, ale rectorului, ale Comisiei de administrație, ale decanului și ale directorului de departament și se legiferează cu privire la durata mandatului de rector. Durata mandatului de rector este de 5 ani. O persoană nu poate ocupa funcția de rector la aceeași instituție de învățământ superior pentru mai mult de două mandate de 5 ani. În calculul numărului maxim de mandate se iau în considerare și mandatele de 5 ani incomplete, întrerupte în urma demisiei, demiterii sau suspendării.

XX. Se crează cadrul legal pentru consolidarea eticii universitare și a deontologiei profesionale prin profesionalizarea comisiilor consultative ale Ministerului Educației și prin definirea într-un mod clar a atribuțiilor acestora. Pentru exercitarea atribuțiilor sale, în scopul eficientizării activității, Ministerul Educației constituie comisii naționale susținute în activitate de registre corespondente de experți. Comisiile naționale de la nivelul Ministerului Educației sunt:

- a) Comisia Națională pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS);
- b) Comisia Națională de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), sprijinită în activitatea sa de un Registru de experți, constituit prin ordin al ministrului educației;
- d) Comisia Națională de Etică a Managementului Universitar (CNEMU), sprijinită în activitatea sa de un Registru de experți, constituit prin ordin al ministrului educației;
- e) Comisia Națională de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS);
- f) Comisia Națională al Bibliotecilor Universitare (CNBU).

Membrii comisiilor naționale au un mandat de 4 ani. Membrii Comisiilor consultative sunt cadre didactice, având cel puțin funcția didactică de conferențiar ori echivalentă obținute în străinătate sau membri ai Academiei Române și ai unor instituții de cultură. CNATDCU și CNEMU au în componență și câte un reprezentant al studenților, cu drept de vot. În CNFIS, CNSPIS și CNBU

reprezentantul studenților are statut de observator. Reprezentanții studenților sunt nominalizați de federațiile naționale studentești.

Componența Comisiilor naționale va asigura reprezentarea instituțiilor de învățământ superior și a tuturor domeniilor de studii fundamentale și ramurilor de știință: matematică și științe ale naturii; științe inginerești; științe biologice și biomedicale; științe sociale; științe umaniste și arte; știința sportului și a educației fizice. Misiunea membrilor comisiilor consultative este aceea de a sprijini Ministerul Educației în exercitarea atribuțiilor în interesul întregului sistem de învățământ superior.

CNFIS propune metodologia de finanțare a instituțiilor de învățământ superior și stabilește anual costul mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii, inclusiv pentru învățământul superior dual, verifică periodic realizarea proiectelor de dezvoltare instituțională și eficiența gestionării fondurilor publice de către instituțiile de învățământ superior și propune Ministerului Educației măsuri pentru finanțarea complementară a instituțiilor de învățământ superior, pe bază de proiecte instituționale.

CNATDCU propune standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice de conferențiar și profesor din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare din instituțiile de învățământ superior, a atestatului de abilitare, a diplomei de doctor; aceste standarde se aprobă prin ordin al ministrului educației, la propunerea CNATDCU, analizează procedura administrativă desfășurată la nivelul instituției de învățământ superior privind acordarea atestatului de abilitare și a diplomei de doctor. CNATDCU se pronunță asupra contestațiilor formulate împotriva deciziilor comisiilor de etică universitară ce funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ superior, pentru soluționarea sesizărilor privind abaterile de la normele de etică și deontologie universitară în obținerea documentelor și titlurilor universitare.

CNEMU se pronunță asupra litigiilor privind nerespectarea eticii managementului universitar și asupra litigiilor referitoare la încălcarea răspunderii publice și are ca atribuții principale monitorizarea punerii în aplicare a politicilor de etică și deontologie universitară la nivelul managementului universitar și auditarea comisiilor de etică universitară, din instituțiile de învățământ superior și prezentarea unui raport anual privind etica managementului universitar și deontologia universitară la nivelul funcțiilor de conducere din sistemul de învățământ superior.

CNSPIS are ca atribuții principale elaborarea și actualizarea permanentă a indicatorilor de monitorizare a învățământului superior și prognoza evoluției acestuia în raport cu dinamica pieței muncii.

CNBU are în atribuții elaborarea strategiei de dezvoltare, evaluare periodică și coordonare a sistemului de biblioteci din învățământul superior și propune Ministerului Educației strategia pentru accesul la bazele internaționale de date și informare electronică.

XXI. Prezentul proiect de lege asigură un cadru legal complet pentru protejarea valorilor academice, a eticii și integrității la nivelul comunității universitare prin definirea faptelor care aduc atingere acestora, precum și procedurile de sancționare în situația săvârșirii unor abateri de la normele de etică. Astfel, sunt definite:

- a. Normele de etică universitară și deontologie profesională;
- b. Abaterile de la normele de etică universitară și deontologie profesională;
- c. Situațiile de tip conflict de interese;
- d. Procedurile de analiză a sesizărilor privind etica și deontologia profesională.

În ceea ce privește răspunderea disciplinară, potrivit prezentului proiect de lege, personalul didactic și de cercetare, personalul didactic și de cercetare auxiliar, precum și cel de conducere din învățământul superior răspunde disciplinar pentru încălcarea îndatoririlor ce îi revin potrivit contractului individual de muncă, precum și pentru încălcarea normelor de comportare care

dăunează interesului învățământului și prestigiului instituției. Normele de comportare sunt stabilite în Carta universitară, fără a aduce atingere dreptului la opinie, libertății exprimării și libertății academice.

XXII. În ceea ce privește componenta de finanțare, cheltuielile pentru educație, la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu toate componentele sale de asigurare a funcționării, reprezintă, anual, minimum 15% din cheltuielile bugetului general consolidat. Se prevede faptul că fondurile pentru burse și protecție socială a studenților din instituțiile de învățământ superior de stat se alocă în funcție de numărul de studenți înmatriculați la programele de studii la forma de învățământ cu frecvență, pe locuri fără taxă de studii pe baza costului standard pentru fondul de burse și protecție socială.

Valoarea costului standard pentru fondul de burse și protecție socială în lei/lună/student este echivalentul a 10% din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată. Costul standard pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților se alocă pentru 12 luni, pentru studenții de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.

În cazul studenților înmatriculați în cadrul programelor de studii de licență din domeniile aferente STIM, costului standard pentru fondul de burse și protecție socială i se aplică un coeficient de 33%.

Finanțarea de bază se realizează prin intermediul granturilor de studii, calculate pe baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare. Granturile de studii vor fi alocate prioritar spre acele domenii care asigură dezvoltarea sustenabilă și competitivă a societății.

Instituțiile de învățământ superior de stat pot utiliza sumele din finanțarea de bază, într-un procent de maximum 10% din valoarea acesteia, pentru cheltuieli de investiții, în beneficiul procesului educațional, de cercetare, inovare și antreprenariat.

XXIII. Se creează cadrul legal pentru flexibilizarea proceselor educaționale prin programe de formare continuă cu volume reduse de învățare, finalizate cu microcertificări care aparțin persoanei care le-a dobândit, putând fi partajate și fiind portabile.

Programele de formare continuă pot avea volume reduse de învățare, vizând rezultate ale învățării corespunzătoare, care se finalizează cu o microcertificare. Rezultatele învățării sunt evaluate în baza unor standarde transparente și clar definite, vizează cunoștințe, aptitudini și competențe specifice care răspund unor nevoi ale societății, personale, culturale sau ale pieței muncii. Microcertificările aparțin persoanei care le-a dobândit, pot fi partajate și sunt portabile. Microcertificările pot fi utilizate în mod individual sau pot fi cumulate în vederea obținerii unui certificat corespunzător.

XXIV. În ceea ce privește reglementările privind Statutul personalului din învățământul superior, se asigură cadrul legal pentru susținerea actului managerial la nivel universitar prin posibilitatea de reducere a normei didactice. Personalul care exercită o funcție de conducere în cadrul instituției de învățământ superior, de conducere, îndrumare și control în cadrul Ministerului Educației, în instituțiile aflate în subordinea și coordonarea acestuia, precum și al ARACIS poate beneficia de o reducere a normei didactice de cel mult 50%, cu aprobarea senatului universitar. Personalul didactic care beneficiază de reducere de normă nu poate susține ore didactice în regim de cumul sau plata cu ora.

De asemenea, încadrarea și menținerea într-o funcție didactică sau didactică auxiliară, precum și într-o funcție de conducere, de îndrumare și control, sunt condiționate de prezentarea unui certificat medical, eliberat pe un formular specific elaborat de Ministerul Educației împreună cu Ministerul Sănătății.

XXV. Personalul didactic și de cercetare se pensionează la sfârșitul anului universitar în cursul căruia împlinește vârsta de 65 de ani. Senatul universitar din universitățile de stat, particulare și confesionale, în baza criteriilor de performanță profesională și a situației financiare, poate decide continuarea activității unui cadru didactic sau de cercetare după pensionare, în baza unui contract pe perioadă determinată de un an, cu posibilitatea de prelungire anuală conform cartei universitare, fără limită de vârstă. La solicitarea angajatului, acestuia poate să îi fie menținută calitatea de titular până la împlinirea vârstei de 70 ani, cu aprobarea Senatului universitar, pe baza unei metodologii specifice. Senatul universitar poate decide conferirea titlului onorific de profesor emerit, pentru excelență didactică și de cercetare, cadrelor didactice care au atins vârsta de pensionare.

XXVI. În ceea ce privește asigurarea calității, misiunea asigurării și evaluării calității educației este de a contribui la consolidarea încrederii societății în învățământul superior românesc, parte a învățământului superior european, facilitând astfel recunoașterea studiilor efectuate și calificărilor acordate de instituțiile de învățământ superior, precum și mobilitatea studenților și absolvenților, atât în interiorul, cât și dincolo de granițele naționale. De asemenea, în criteriile ARACIS a fost introdusă componenta privind etica și deontologia universitare la nivelul strategiilor și procedurilor pentru asigurarea calității, precum și la nivelul structurilor de asigurare a calității educației.

2.4 Alte informații *)

**Secțiunea a 3-a:
Impactul socioeconomic **)**

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2 Impactul social

Prezentul act normativ are impact asupra pregătirii specialiștilor prin diversificarea opțiunilor față de tipul de pregătire profesională a studenților / cursanților.

Efectele preconizate:

1) pe termen scurt - se creează premisele pentru: o mai bună adaptarea a rețelei universitare la cerințele pieței muncii, asigurarea calității educației, precum și compatibilizarea sistemului național de învățământ cu sistemul european de educație și formare profesională.

2) pe termen lung - integrarea mai rapidă a absolvenților pe piața forței de muncă.

3.3 Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

3.4 Impactul macroeconomic

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

3.9 Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.*)**

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale, din care:						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	0	3.915.619	5.214.019	5.214.019	5.214.019	3.911.535,2
a) buget de stat, din acesta:	0	3.915.619	5.214.019	5.214.019	5.214.019	3.911.535,2
cheltuieli de personal						

bunuri și servicii						
transferuri între unități ale administrației publice	0	3.350.047	4.616.047	4.616.047	4.616.047	3.439.637,6
alte cheltuieli	0	565.572	597.972	597.972	597.972	471.897,6
b) bugete locale						
cheltuieli de personal						
bunuri și servicii						
asistență socială						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:	0	- 3.915.619	- 5.214.019	- 5.214.019	-5.214.019	- 3.911.535,2
a) buget de stat	0	- 3.915.619	- 5.214.019	- 5.214.019	-5.214.019	- 3.911.535,2
b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare		Buget de stat	Buget de stat	Buget de stat	Buget de stat	
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;						

b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.

4.8 Alte informații

Secțiunea a 5-a:

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ:

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Titlul I, Titlul III, capitolul 2 al Titlului IV, Titlul V și titlul VI din Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, art. 3 și art. 4 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 127/2000 privind organizarea doctoratului și a studiilor avansate academice în cadrul Academiei Române, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317 din 7 iulie 2000 aprobată cu modificări prin Legea nr. 596/2001, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 20 iulie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare, precum și orice alte dispoziții contrare.

acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:

HG privind aprobarea sistemului de statistici de referință pentru învățământul superior în vederea monitorizării eficienței manageriale, a echității și a relevanței învățământului superior pentru piața muncii;

HG privind aprobarea cifrei de școlarizare pentru instituțiile de învățământ superior;

HG privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al programelor de studii universitare, domeniilor și programelor de studii universitare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu, locațiile geografice de desfășurare, numărul de credite de studii transferabile pentru fiecare program de studii universitare, formă de învățământ sau limbă de predare, precum și numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați;

HG privind aprobarea domeniilor de studii universitare de masterat/doctorat autorizate provizoriu /acreditate;

HG privind organizarea și funcționarea Programului Național de Reducere a Abandonului Universitar (PNRAU) ;

HG privind aprobarea burselor pentru studenții străini;

HG pentru aprobarea Metodologiei-cadru de concurs pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul superior;

HG pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea și desfășurarea examenului de promovare în cariera didactică;

HG privind aprobarea Metodologiei de evaluare externă și standardele și indicatorii specifice pentru fiecare etapă a acreditării, pentru diferitele tipuri de programe de nivel universitar, postuniversitar și de învățare pe tot parcursul vieții, precum și de tip instituțional pentru organizațiile furnizoare de învățământ universitar și/sau postuniversitar și de învățare pe tot parcursul vieții;

OME privind aprobarea criteriilor de evaluare aferente standardelor specifice pentru acordarea atestatului de abilitare;

OME privind standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice de conferențiar și profesor din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare și a atestatului de abilitare;

OME pentru aprobarea Regulamentului – cadru pentru studiile universitare de doctorat;

OME privind standardele minimale naționale necesare și obligatorii pentru conferirea titlului de doctor;

Ordin comun al ministrului educației și ministrului sănătății privind aprobarea specialităților și duratei pregătirii prin rezidențiat;

OME privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual în instituțiile de învățământ superior;

OME pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea și desfășurarea activităților de asigurare externă a calității învățământului superior desfășurate pe teritoriul României de către agențiile din țară sau străinătate înregistrate în EQAR;

OME privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) ;

OME pentru aprobarea Metodologiei privind finanțarea cercetării științifice universitare din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat;

OME pentru aprobarea Regulamentului cadru de organizare și funcționare a comisiilor de etică;

OME privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) ;

OME privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS) ;

OME privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Etică a Managementului Universitar (CNEMU) ;

OME privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Bibliotecilor Universitare (CNBU)

OME privind nominalizarea Instituțiilor de învățământ superior de stat multiculturale și multilingve și care au activități de predare în limba minorităților naționale;

OME privind aprobarea Metodologiei –cadru de organizare a examenului de admitere în învățământul superior;

OME pentru aprobarea Metodologiei privind mobilitatea academică;

OME pentru aprobarea Metodologiei - cadru privind Regulamentul de organizare și desfășurare a examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior;

OME pentru aprobarea Regulamentului - cadru privind actele de studii și al documentelor universitare;

OME pentru aprobarea Metodologiei –cadru privind recunoașterea și echivalarea, respectiv recunoașterea studiilor sau a perioadelor de studii efectuate în țară sau în străinătate.

5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice – nu este cazul

5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).

5.3.1 Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE

5.3.2 Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE

5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate

5.6. Alte informații

Secțiunea a 6-a:

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Au fost consultate structurile asociative ale autorităților administrației publice locale
6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6.5 Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ - necesită aviz b)Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social - necesită aviz d) Consiliul Concurenței - necesită aviz e)Curtea de Conturi -
6.6 Alte informații
Secțiunea a 7-a:
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ În temeiul dispozițiilor art. 7 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, Ministerul Educației a publicat proiectul pe site-ul instituției la data de 13.07.2022. O formă revizuită a proiectului a fost publicată pe site-ul ministerului la data de 27.02.2023. În procesul de elaborare a proiectului au fost consultați beneficiarii dreptului la educație, cadre didactice, studenți, universități, Consiliul Național al Rectorilor, consorții ale universităților, organizații nonguvernamentale, asociații profesionale, structuri asociative ale administrației publice locale, solicitându-se comunicarea de observații și propuneri. La data de 06.03.2023 proiectul de lege a fost avizat în Comisia de Dialog Social de la nivelul Ministerului Educației.
7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice. Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
7.3 Alte informații
Secțiunea a 8-a:
Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normative
8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

În termen de 8 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației stabilește, prin ordin al ministrului educației, măsurile tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ și elaborează metodologiile, regulamentele și alte acte normative care decurg din aplicarea prezentei legi.

8.2 Alte informații

Față de cele prezentate, a fost promovat prezentul proiect privind **LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR**

MINISTRUL EDUCATIEI

Ligia DECA

Avizatori:

Viceprim-ministru

Hunor KELEMEN

Ministrul transporturilor și infrastructurii

Sorin Mihai GRINDEANU

Ministrul afacerilor interne

Lucian Nicolae BODE

Ministrul afacerilor externe

Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul apărării naționale

Angel TÎLVĂR

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale

Petre DAEA

Ministrul mediului, apelor și pădurilor

Barna TANCZOS

Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației

Attila - Zoltan CSEKE

Ministrul investițiilor și proiectelor europene

Ioan Marcel BOLOȘ

Ministrul muncii și solidarității sociale

Marius-Constantin BUDĂI

Ministrul sănătății

Alexandru RAFILA

Ministrul cercetării, inovării și digitalizării

Sebastian - Ioan BURDUJA

Ministrul finanțelor

Adrian CÂCIU

Ministrul justiției

Marian - Cătălin PREDOIU